ЩЕ ТІЛЬКИ 11 ДНІВ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3769
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 112. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЧЕРВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 16, 1964 No. 112. VOL. LXXI.

ГУБЕРНАТОР СКРЕНТОН АКТИВНО КАНДИДУЄ ПРОТИ ГОЛДВОТЕРА

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕЗИГНАЦІЮ І ПОВОРОТ ЛАДЖА ПЕРЕД КОНВЕНЦІЄЮ

Скрентон, Па. — Пенсильвенійський губернатор Вілліям В. Скрентон в п'ятницю 12-го червня повідомив, що він є активним кандидатом на номінацію республіканського кандидата на Президента і що поведе завзяту виборчу кампанію, щоб не допустити до найменування на республіканського кандидата арізонського сенатора Беррі Голдвотера, номінація якого була б „катстрофою" ідля партії і держави. В неділю 14-го червня появилася вістка, непотверджена ще Білим Домом, що амбасадор до Південного В'єтнаму Генрі Кебот Ладж просив Президента про звільнення з його обов'язків до 30-ти днів, щоб він міг ще бути на Номінаційній Конвенції, яка починається в Сан Франсіско 13 липня. Секретар Білого Дому Дж. Ріді заявив, що президент Джансон ще не дістав прохання від амбасадора Ладжа. Покищо в понеділок преса писала про те, що прихильники амбасадора Ладжа обіцяють передати губернаторові Скрентонові 42 голоси, які Ладж досі мав між конвенційними делегатами. В понеділок Г. К. Ладж мав вже 147 голосів, але це ще дуже мало в порівнанні з 618 голосами, які мав би мати сенатор Голдвотер на основі обрахунків та передбачень з дня 15-го червня. Скрентон сподівається, що коло 250 делегатів, які тепер є за Голдвотера, на Конвенції покинуть арізонського сенатора та підтримають його — як ліберального кандидата. Прихильники Голдвотера вірять, що вони вже в першому голосуванні матимуть потрібну більшість 655 голосів, щоб вибрати на кандидата арізонського сенатора. Але сам Голдвотер не є такий певний своєї номінації вже в першому голосуванні. Противники Голдвотера зредагували довірочний меморандум, який розсилають поміркованим і ліберальним републиканцям, запевняючи, що номінація сенатора з Арізони на президентського кандидата буде руїною Республіканської партії. В цьому меморандумі висловлюється надію, що ще можна припинити номінацію Голдвотера. Ладж мав заявити, що він резигнує із здоровних причин. Але журналісти заявляють, що 62-річний Ладж виглядає на 10 літ молодше, хоч він і давніше нарікав на своє здоров'я. Хоч сенатор Голдвотер ще й далі збільшує число делеґатів до Крайової Республіканської Номінаційної Конвенції, то його ліберальні противники передбачають, що Конвенція буде відкрита, бо Голдвотер не здобуде перемоги в першому голосуванні. Колишній віце - президент Ричард М. Ніксон сказав у Мілвокі, що губернатир В. В. Скрентон в своїй заяві про зголошення своєї кандидатури тяжко вдарив по арізонському сенаторові. Ніксон гадає, що Скрентон мусітиме продовжувати свою гостру кампанію, щоб цим способом направити ту свою слабість і вагання, яке він виявив був на конференції губернаторів в Клівленді. Губернатори Джан А. Лав з Колорадо та Джан Андерсон з Кензасу заявили, що Скрентон вже втратив половину голосів делегатів із їхніх стейтів. Ассошейтед Пресс обрахувала в неділю 14-го червня, що Б. Голдвотер мав вже 604 голоси, бо здобув додатних 28 делегатів в трьох стейтах: 14 в Айдаго, 10 у Вірджінії та 4 в Коннектикаті. З різних місцевостей чути голоси, що „пенсилвенійський аристократ", як називають 46-річного губернатора Вілліяма Ворена Скрентона має своїх прихильників. Скрентон вислав ще в п'ятницю депешу до сенатора Голдвотера, в якій заявляє, що він рішився старатися про номінацію із засадничих причин, бо не погоджується з численними поглядами арізонського сенатора. Скрентон заявив, що „шанує Голдвотера, як людину" і в кампанії не буде виступати проти особи а тільки проти його програми.

Помер Юрій Копистянський, секретар 433-го Відділу УНСоюзу

Вест Айслип, Н. Й.— 11-го червня в год. 10:15 вечора помер тут нагло від удару серця у своєму помешканні на 63-ому році життя бл. п. Юрій-Віктор Копистянський, секретар Товариства ім. гетьмана Івана Мазепи, 433 Відд. УНСоюзу у Вест Айслип. Покійний народився 2-го травня 1902 р. в Дальовій, повіт Сянік, Західня Україна та брав участь у визвольній боротьбі України в рядах Українського Війська. Прибувши до ЗДА, він поселився спершу у місцевості Риверглед Н.Й та заразже у січні 1950 р. вступив до тамошнього Відділу УНСоюзу ч. 256. Відтак у вересні 1961 р. перебрався до Вест Айсліп та перейшов до Відділу ч. 433. У зв'язку з виїздом попереднього секретаря названого Відділу з Вест Айслип Загальні Збори Відділу в січні 1963 р. обрали його на уряд відділового секретаря, що його він обняв у серпні 1963 р. та виконував з великою ревністю і посвятою аж до своєї передчасної смерти. Був також діяльним членом інших організацій та заради своєї милої вдачі втішався загальною пошаною і щирою симпатією всіх, що його знали.

Покійний осиротив дружину Марію, дочок Ірину, Ярославу і Теодосію, дві внучки та брата Андроніка, довголітнього секретаря 327 Відділу УНСоюзу та відомого пластового діяча.

Похорон відбувся 15-го червня ц.р. з дому жалоби до української греко-кат. церкви, а звідтіль на місцевий цвинтар.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній чоловік** пані Нелсон А. Рокефеллер д-р Джеймс Слейтер Морфі 10-го червня одружився з панною Вікторією Томпсон, яка є вчителькою. Вінчання відбулося у протестантській пресвітеріянській церкві в Ню Йорку. Д-р Морфі розвівся зі своєю дружиною 1-го квітня 1963 року, і 4-го травня того ж року його розведена дружина вийшла заміж за губернатора Рокефеллера. 13-річний син д-ра Морфі був дружбою.

● **Проф. економіки** в Шикаґівському університеті і президент Американського Економічного Товариства Джордж Дж. Стіґлер, домагається, щоб нефахові й невишколені робітники мали нижчу мінімальну заробітну платню від тієї, якою користуються ті, що є фаховими робітниками. Всі юнаки і юначки повинні закінчити принаймні середню школу (гай скул) та ще якусь фахову школу, щоб здобути потрібний вишкіл.

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО НАЙБІЛЬШ УРОЧИСТОГО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ В СУБОТУ 27-ГО ЧЕРВНЯ

Уже не повних два тижні часу відділяють нас від найбільш урочистого відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці Америки — Вашингтоні й центральний Комітет Пам'ятника Шевченкові, як і його місцеві клітини в поодиноких громадах та вся наша велика Громада завершують підготову до тієї історичної події. Пам'ятник — як уже інформовано — вже стоїть на обраній для нього площі в самому серці столиці ЗДА. Тепер Головна Управа КПШ, як і її поодинокі Комісії повною силою працюють, щоб приготовитись до запляннованих урочистостей відкриття пам'ятника при участі сподіваної стотисячної маси народу. Подумано про всі можливі тільки подробиці, як самої врочистости відкриття пам'ятника, так і зв'язаних з цим відкриттям імпрез: походу на площу від пам'ятника Вашингтонові, процесію „Поклін Шевченкові" після відкриття пам'ятника, опісля здвиг молоді, два великі концерти та ювілейний бенкет, що буде, крім самого відкриття пам'ятника, другою кульмінацією врочистостей, з участю високих державних, культурних та громадських репрезентантів. Упродовж цих останніх днів перед урочистостями у Вашингтоні наша преса поступово інформуватиме та знайомитиме найширші кола з усіми подробицями цієї великої, історичної події.

Первоієрархи і Владики та духовенство українських Православних і Католицької Церков візьмуть активну участь у врочистостях відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні

Ню Йорк. — З Комітету Пам'ятника Тарасові Шевченкові інформують, що первоієрархи, Владики та духовенство обидвох українських Церков, Католицької і Православної, із ЗДА, Канади та інших вільних країн візьмуть активну участь у величавих урочистостях відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні в суботу 27-го червня ц.р. Саму врочистість відкриття пам'ятника, що почнеться виконанням американського і українського національних гимнів та відбудеться під час співу Шевченкового „Заповіту", попередить молитвою первоієрарх Української Католицької Церкви в ЗДА ВПреосвященніший Митрополит Амвросій Сеницин, а закінчить малитвою первоієрарх Української Православної Церкви в ЗДА ВПреосвященніший Митрополит Іоан Теодорович.

Наукове Т-во Шевченка відзначило 10-річчя смерти Андрія М. Лівицького

Ню Йорк. — В суботу 13 ц.м. тут у великій залі Українського Інституту Америки відбулася врочиста Наукова конференція Історично-філософічної Секції Наукового Товариства Шевченка для відзначення 10-их роковин смерти президента УНР в екзилі Андрія Миколаєвича Лівицького. Головував д-р Матвій Стахів, керівник названої Секції НТШ, який у вступному слові накреслив коротко життєпис А. М. Лівицького, підкресливши його виступ проти жидівських погромів, за що мав суд і засуд за царської влади. Про „Основи закордонної політики уряду УНР в роках 1919-26" доповідав проф. Роман Смаль-Стоцький, вказавши на труднощі ведення закордонної політики, не підтримуваної елементом сили та при найбільш некорисних ґеополітичних умовинах України. Дир. Василь Мудрий доповідав про „Взаємини А. М. Лівицького з проводом Західньої України в політичній проблематиці", навівши ряд фактів із співпраці Української Парляментарної Репрезентації у Варшаві з покійним Президентом. Ред. Іван Кедрин виголосив спогад про А. М. Лівицького і свою працю у Варшаві, подавши коротку

Андрій М. Лівицький

характеристику відносин у Варшаві в р.р. 1925-39. На тому вечорі були приявними президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, вдова по президентові А. М. Лівицькому Марія Вартоломеївна і син покійного Президента Микола А. Лівицький, голова Виконного Органу УНР, — і всі вони засіли, як почесні члени, в Президії. На залі, поміж численними слухачами, були приявні теж донька покійного Президента Наталя Холодна-Лівицька, її чоловік мистець Петро П. Холодний і їх донька Леонида.

Загальні Збори НТШ відбудуться 28-го листопада ц. р.

ПРОФ. Д-Р КАЛИНА ОБРАНИЙ НА ДИРЕКТОРА ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНОГО ІНСТИТУТУ ПРИ НТШ

Ню Йорк. — В суботу 13 ц.м. тут відбулися Надзвичайні Загальні Збори Військово-Історичного Інституту при НТШ, якими проводив керівник Історично - Філософічної Секції НТШ, що їй підлягає даний Інститут, д-р Матвій Стахів. Після звідомлення і короткої дискусії обрано на нового директора Інституту проф. д-ра Володимира Калину й на членів нової Дирекції д-ра І. Козака, проф. М. Заклинського, Ю. Тамарського і І. Кедрина-Рудницького. До Контрольної Комісії ввійшли полк. П. Постолюк, інж. М. Пежанський і проф. Б. Загайкевич.

Напередодні, в п'ятницю 12 червня, відбулося засідання Управи НТШ, на якому, між іншими справами, рішено перенести Загальні Збори у дні 28 листопада ц.р. На 11 годину перед полуднем того самого дня запляновано заключну сесію Шевченкового Року.

У Москві відкрито пам'ятник Шевченкові, лаючи українських націоналістів та прославляючи „старшого брата"

Згідно з повідомленням совєтської преси, пам'ятник Тарасові Шевченкові в Москві — який рішено поставити уже після того, як українці у ЗДА і Канаді та в інших країнах вільного світу вели інтенсивну акцію, щоб пам'ятниками в країнах свого поселення вшанувати Кобзаря України в 150-річчя його народження — відкрито в середу, 10-го червня 1964, о год. 5-ій пополудні. Інтересно, що про дату відкриття цього пам'ятника ані словечком не згадано раніше. Відкриття пам'ятника відбулося під час урочистого мітінгу, в якому взяли участь усі, чи більшість членів совєтського „колективного керівництва" з Нікітою С. Хрущовим на чолі, який і довершив відкриття пам'ятника, виголосивши при цьому відповідну промову та поклавши біля пам'ятника вінок квітів і посадивши на площі, на якій пам'ятник поставлено, один із сімох привезених з України дубів. Мітінг відкрив перший секретар міського комітету КПСС М. Г. Єгоричев, передавши опісля слово Хрущову. В урочистостях взяла участь делегація Української ССР з її найвищими партійними і урядовими представниками. Сам пам'ятник описується, як „могутню й величню п'ятиметрову бронзову скульптуру поета - революціонера", який „немов іде розмашистим кроком, трохи нахиливши голову, заклавши руки за спину... Пам'ятник Кобзареві з постаментом з сірого, українського граніту встановлено на вершині вкритого смарагдовою зеленню пагорба, що нагадує степовий курган над Дніпром. На постаменті ліворуч викарбувано: „Тарасу Григорьевичу Шевченко". Праворуч: „Сооружено в 1964 году в ознаменование 150-летия со дня рождения". Біля підніжжя пам'ятника на гранітній брилі, привезеній з України, слова з Шевченкового „Заповіту" (в російському перекладі): „И меня в семье великой, в семье вольной, новой не забудьте помяните добрым, тихим словом". Крім Єгоричева і Хрущова, під час відкриття пам'ятника промовляли ще П. Ю. Шелест, А. А. Кубарьов та М. С. Тихонов. Усі вони, включно з Хрущовим, лаяли „буржуазних націоналістів" за „фальшування Шевченка", але насправді самі, на цій також урочистості, допускалися найбільшого та нечуваного в культурному світі фальшування Шевченкової творчости та його ідей. Характеристикою того може послужити виконана „правнуками Т. Г. Шевченка — капелею бандуристів і Українським народним хором" „сучасна пісня": „Мать Москва і родной Киев, вами родина горда. Украина и Россия породнились навсегда". Церемонія відкриття пам'ятника відбулася під спів гимнів СССР і УССР та під час співу „Заповіту", опісля співали ще „Думи мої" і „Реве та стогне". Після того відбувся ще в залі Великого театру концерт, присвячений 150-літтю з дня народження Шевченка. Зваживши на згаданий факт, що пам'ятник Шевченкові в Москві рішено поставити вже після того, як українці у вільному світі вели найширшу акцію для відзначення 150-річчя з дня народження Кобзаря України поставленням йому пам'ятників у країнах їхнього поселення, не може бути сумніву, що пам'ятник Шевченкові в Москві поставлено саме під впливом і натиском українських еміґрантів. Дальші подробиці про відкриття пам'ятника Шевченкові в Москві — в завтрішньому числі „Свободи".

СССР і Східня Німеччина підписали „пакт приязни і взаємної допомоги"

Москва. — Наприкінці кільканденної візити східньо - німецького диктатора Вальтера Ульбрихта в Москві, підписано в минулу п'ятницю 12-го ц. м. на Кремлі „пакт приязни і взаємної допомоги" між Совєтським Союзом і Німецькою „Демократичною" Республікою, себто східньонімецьким совєтським сателітом. Хрущов у своєму коментарі до того договору підкреслив, що він не є тотожній із „мировим договором", що його він заповідав був раніше, і що той „пакт приязни" з східньо - німецькими комуністами ні в чому не шкодить совєтсько-західним взаєминам. У тому пакті зазначено, що Совєти не вирікаються своїх прав і обов'язків, що їх вони мають з титулу попередніх міжнародних договорів. Це відповідає тому застереженню, що його негайно зробили три західні великодержави: що ні які двосторонні пакти, що їх робить Москва, не може звільнити її від відповідальности за вільний доступ Заходу до Західнього Берліну. СССР заявив у тому пакті, що він поспішить „цілою своєю збройною силою" на поміч Східній Німеччині у випадку агресії проти неї. Зазначено теж у тому пакті, що Західній Берлін є „окремою політичною одиницею" і не є та не може бути частиною Західньої Німеччини. Західні держави вважають, що той договір був зроблений тільки для скріплення престижу зненавидженого в Німеччині Ульбрихта і ні в чому не змінив існуючої ситуації.

ЗДА й Західня Німеччина стверджують однозгідність поглядів — затіснили взаємини

Вашингтон. — В минулу п'ятницю президент Л. Джансон і західньо - німецький канцлер Людвіґ Ергард, який прибув до Вашинґтону в товаристві свого міністра закордонних справ Ґергарда Шредера, проголосили об'ємистий офіційний комунікат, в якому ствердили однозгідність поглядів в усіх найважливіших міжнародних справах та затіснення приязних взаємин між ЗДА і Західньою Німеччиною. Зокрема у тому комунікаті підкреслюється, що єдиним репрезентантом цілого німецького народу є тільки західньо - німецький, легально обраний уряд та що розв'язка німецької проблеми можлива тільки через з'єднання Німеччини на базі вільних виборів. Нав'язуючи до підписаного кілька годин тому в Москві „пакту приязни" між СССР і Східньою Німеччиною, ЗДА і Західня Німеччина перестерігають у тому своєму спільному комунікаті, що коли б у практичному виконанні того пакту Совєтський Союз вирікся своєї відповідальности, яку він має у відношенні до Німеччини і Берліну, то відповідальність за наслідки впаде виключно на Совєтський Союз. Західня Німеччина зобов'язалась до збільшення своєї економічної допомоги відсталим країнам.

● **У французькій армії** введено новий автоматичний кріс французької продукції. Цим рішенням французький уряд виламався з постанови штабу Атлантійського Союзу (НАТО), щоб для всіх збройних сил НАТО вводити ту саму зброю — задля легкого постачання її з магазинів.

ТВОРЯТЬ НОВИЙ ЦЕНТР ДЛЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ І РОЗВИТКУ

Женева. — Наприкінці тримісячної конференції Об'єднаних Націй у справах міжнародної торгівлі і розвитку рішено покликати до життя нову установу для названих справ, яка має займатися всіма проблемами міжнародної торгівлі та, у зв'язку з нею, має займатися дійсними економічними потребами недорозвинених країн. Рішено створити невеликий числом постійний секретаріят, який підлягатиме спеціяльній Раді, що збиратиметься на свої сесії щорічно. Рада Торгівлі і Розвитку — як вона буде називатись — як теж її постійний секретаріят підлягатимуть Об'єднаним Націям. Вони не матимуть права диктувати урядам їхню торговельну політику у відношенні до окремих країн світу ані переводити переговори, але матимуть за свій обов'язок формулювати свої опінії, подавати їх до відома державам і Об'єднаним Націям та старатися за реалізацію тих опіній окремими державними урядами. На тій тримісячній конференції у Женеві велася постійна тиха боротьба за впливи між великою групою високопромисловлених та заможних країн Західньої Европи і Північної Америки та великою більшістю незаможних, потребуючих і малорозвинених економічно країн. Незаможні країни старалися перевести принцип, що в новій установі має бути заступництво держав відповідно до їх числа і потреб, а торговельно - промислові країни настоювали, що характер репрезентації залежить від вартости, яку країни займають в міжнародній продукції і торгівлі. Це важлива справа має бути ще вирішена в подробицях. Прийнято тільки що нова Рада Торгівлі і Розвитку буде складатися з представників 52-ох держав. Цей компроміс осягнено в 48-ох годинах наприкінці минулого тижня, коли вже здавалося, що тримісячна конференція скінчиться нічим. Комуністичні держави всупереч їх зусиллям не грали на тій Женевській конференції великої ролі, бо хоч вони займають посередню групу між заможними і незаможними країнами і належать до тих, що уділюють в різній формі та різній величині економічну допомогу азійсько-африканським країнам, то вони самі переживають хронічну господарську кризу, яку латають такими трансакціями, як закуп великого числа збіжжя й інших харчів у високорозвинених вільних країн.

ЗДА відновили лети над Ляосом — Пейпінг погрожує „важкими наслідками"

Вієнтіян. — Після дводенної перерви американські стежно - розвідні літаки відновили лети над зайнятою комуністами частиною Ляосу, діставши на це згоду від ляоського прем'єра Суванни Фуми. Про те, чи бомбовики летять в їх асисті — не сказано. Китайські комуністи оскаржують Америку, що в четвер в минулому тижні 6 американських літаків перевели бомбардування головної кватири комуністичного війська, при чому були й людські жертви. З американського боку заперечено ту вістку, зате не заперечено вістки, що та атака відбулася ще у вівторок минулого тижня. Комуно - китайський міністер закордонних справ, маршал Чен-І, у нотах до Совєтського Союзу і Британії, як колишніх спонзорів Женевської конференції про Ляос з 1962 року, назвав ситуацію в Ляосі „критичною", погрожував, що внаслідку продовжування американських летів „настала небезпека поширення тамошньої війни" та домагався скликання нової міжнародної конференції про Ляос. Тим часом комуністичні війська в Ляосі, між якими стверджено частини реґулярної північно - в'єтнамської армії, продовжують наступ. Загально вважають, що комуністи хочуть здобути поважні військові успіхи, щоб мати більше політичних атутів на новій міжнародній конференції.

Австралія солідарна з політикою ЗДА в Південній Азії — таврує комунізм

Сайгон. — Австралійський міністер закордонних справ Пол М. С. Гаслук відвідав коротко столицю Південного В'єтнаму і, після вечірніх нарад з південо - в'єтнамським прем'єром генералом Нгуєном Ханом дав пресове інтерв'ю, в якому висловив повну солідарність Австралії з американською політикою у відношенні до Південної Азії. Він ствердив наявність комуністичної загрози не тільки для Південного В'єтнаму і Ляосу, але — в консеквенції для цілого південно - азійського обширу, в якому заціkавлена найближче також Австралія. Австралійський міністер схарактеризував французьку концепцію невтральности Південної Азії, як цілком не реальну. На запит журналістів, які реальні шанси має політика французького президента де Голя, щоб перевести невтралізацію Південного В'єтнаму, Ляосу і Камбоджі — він заявив коротко і рішуче: „вона не вдасться". Австралійський міністер заявив, що число 30 австралійських вишкільних старшин в Південному В'єтнамі буде подвоєне та крім них будуть прислані 20 спеціялістів - інструкторів і 6 транспортних літаків для південно-в'єтнамської армії.

У СВІТІ

● **Авто королеви Єлисавети II** зударилось в минулу неділю з іншим автом, „Фордом" з 1959 року, 32-річного механіка Генрі Купера. Водієм авта королеви був її чоловік, Филип Единбурський. Королева сиділа позаду. Нікому нічого не сталося, авто королеви було малощо пошкоджене, зате те друге — було поторощене вщент.

● **На Кіпрі** зникли британський майор Едвард Мейсей і його шофер. Він знав добре кіпрські відносини і був зв'язковим між британською головною кватирою та турками. Говорив плавно по-грецьки і турецьки. Тому, що греки вважали його за приятеля турків, то існує здогад, що озброєні кіпрсько-грецькі цивілісти схопили того британського старшину.

● **Колишній англіканський** архиєпископ в Кейптавні, Південна Африка, відкликаний відтіль до Англії внаслідку рішучих вимог південно - африканського уряду, заявив, що завдання Церкви в Південно - Африканському Союзі є тепер куди важчими, ані ж тоді, коли Церква поборювала Гітлера. Найбільша трудність в тому, що більшість білих в тій країні, які ведуть расову політику проти чорних і кольорових автохтонів, свято переконані, що така їхня місія призначена їм Богом.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Негаснучий смолоскип

Минуло сто років з часу народження Митрополита Василя Липківського, основоположника відродженої Української Автокефальної Православної Церкви. Головним завданням Митрополита було — розчистити фундамент українського православ'я і збудувати на ньому УАПЦеркву на основах євангельсько - апостольської науки.

Василь Липківський народився 20-го березня 1864-го року в селі Попудні на Київщині, в родині священика, де зберігалися українські традиції, мова, любов до Рідного Краю. Закінчивши духовну школу в Умані, вчився він у Київській духовній семінарії, а потім закінчив Духовну Академію, з ученим ступенем „кандидата богословія". У 1891 р. був висвячений на священика, і незабаром після того його призначили настоятелем липовецького собору та інспектором шкіл. Після 11-ти років праці став директором церковно - вчительської школи в Києві, але в 1905 був позбавлений цієї посади за неприховуване „українофільство". Весною 1917-го року, коли почала валитися російська тюрма народів, Єпархіяльний Собор у Києві під головуванням о. протоієрея Василя Липківського ухвалив автокефалію Української Православної Церкви. Закладене прот. В. Липківським Братство Воскресіння перетворилось у Всеукраїнську Церковну Раду, яка підготувала й скликала в січні 1918 Всеукраїнський Церковний Собор. Коли в червні 1918 р. відбувся Собор Російської Православної Церкви, ні прот. В. Липківський ні ВЦРада не визнали його ухвал, бо вони були ворожі українському народові та його національно - державній боротьбі. Прот. В. Липківський у той час працював над перекладом Служби Божої на українську мову. У липні 1919 р. став він настоятелем Софійського Собору. Весною 1920 року, в уже окупованому большевиками Києві, Всеукраїнська Православна Церковна Рада перестала вважати московських єпископів за своїх зверхників, а на Великих Зборах 5-го травня урочисто проголосила автокефалію Української Православної Церкви. Перший Всеукраїнський Церковний Собор у жовтні 1921-го року обрав і, чином перших віків християнства, висвятив на Митрополита Київського і всієї України протоієрея Василя Липківського. Акт висвячення відбувся в храмі св. Софії. Відтоді Митрополит розвинув велику діяльність на славу Бога й України, завівши для Богослужень українську мову, відтворюючи наші старовинні церковні співи, обрядові традиції, мистецтво.

Діяльність веденої Митрополитом В. Липківським УАПЦеркви у всьому суперечила комуністично - московському режимові. У 1927-му році НКВД поставило вимогу перед 2-им Всеукраїнським Собором — звільнити Митрополита, погрожуючи арештами й засланням. Звернувшись до ридаючого духовенства, Митрополит сказав: „Хто могутніший за Бога? Кого, крім нього, маємо боятися? Не бійтесь, хто служить Богові і своєму народові!" Двічі заарештовано Митрополита-Мученика. Після арешту й заслання на північ у 1938-му році не було вже про нього жадних вісток. Митрополит Василь Липківський записаний в аналах української історії і в серцях українського народу, як новітній апостол і мученик за Церкву Христову і свій народ, як негаснучий смолоскип на шляху наших змагань.

Особа і програма

Колишнього президента Д. Д. Айзенгавера критикують деякі американські пресові коментатори — наприклад, Джеймс Рестон у „Н. Й. Таймсі" та Е. Дж. Гюз у „Нюзвіку", — що він ані сам не захотів виразно запропонувати когось із прихильників „поступового республіканізму" на республіканського кандидата у президентських виборах, ані не сприяв акції протидіяння кандидатурі сенатора Беррі Голдвотера. Відповідаючи на ці докори, Айзенгавер заявив, що Республіканська партія „більша за окремі особи", — що в ній можуть вміститися і „ліві", і „праві"; важлива — казав він, — не так особа, як програма. Йдучи за цією думкою, республіканські губернатори минулого тижня у Клівленді на з'їзді всіх губернаторів старалися підготовити тези, що лягли б в основу партійної програми, яку має схвалити конвенція 13-го липня цього року у Сан Франсіско.

У цій справі — трохи правда за Айзенгавером, а трохи ні. Правда, людина повинна підпорядкуватися програмі партії, яка її делеґує, але правдою є теж, що людина надає печатку програмі, яку виконує, людина формує дію, особливо, коли вона є не манекеном, а індивідуальністю. Поважні шанси сенатора Беррі Ґолдвотера дістати номінацію під час республіканської конвенції на президентського кандидата стурбували так званих ліберальних республіканців з уваги на опінію, що її має Ґолдвотер, як речник право - консервативного крила партії. Його різкі і часто необережні виступи — критика державного Суспільного забезпечення ; суґестія вжити атомову зброю проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі чи вислати морську піхоту, щоб забезпечити доставу води для бази Ґвантанамо на Кубі — насторожили багатьох американців. Зрозумів це й Голдвотер і завернув з деяких своїх давніх крайніх позицій. Він заявив, що готов обміркувати „кожну розумну суґестію в кожній справі", — його прихильники пригадують теж, що цілком інакше поводиться політик в опозиції і під час виборів, а цілком інакше — коли стає біля керми відповідальної влади.

Сенатор Беррі Ґолдвотер — симпатичний комусь чи ні — є, безумовно, одною з видатніших індивідуальностей сучасного американського світу. Його консерватизм в справах соціяльного характеру чи расового зрівняння справедливо породжує невдоволення і критику. Отож можливо, рацію мають виборчі фахівці, які твердять, ща кандидатура Ґолдвотера не приманить виборців з великих американських міст, які мають вирішне значення для виборчої перемоги чи прогри. З другого боку — історія американських виборів така багата на несподіванки, що небезпечно бавитись у пророка.

Справедливість змушує також признати, в ділянці закордонної політики становище Ґолдвотера заслуговує на увагу. Він не вірить в успіх політики „співіснування" з комуністичними країнами, вимагає твердішої і рішучішої постави до них, таврує узалежнювання закордонної політики ЗДА від настроїв в Об'єднаних Націях, критикує уділювання допомоги „невтральним", що насправді є прислужниками Москви або Пейпінгу. Коли б такі напрямні увійшли в програму Республіканської партії, то вони напевно не пошкодили б ані їй ані, Америці.

Улас Самчук

МОТОРОШНА ТІНЬ ХОДІ

Був час, коли в цьому не було нічого моторошного. Був собі відомий ходя — глузлива прозивка, що її москалі придумали для китайців, і що значила приблизно те саме, що й кулі, фелах, тобто безсловесне єство, яке слухняно виконує волю свого пана. Це назвиско проіснувало довгий час, аж поки, вжа за наших років, не змінено її на „братній народ". Приводом для цього була, розуміється, „братня віра" винайдена Марксом, але „мейд ін Москов" Леніним - Сталіним, і накинена китайцям, щоб приєднати їх під спільне крило великого інтернаціоналу з його центром у Москві. Засадничо, за К. Марксом, „пролетаріят не має батьківщини", але в конкретному випадку „рідній Москві" зроблено маркантний виїмок і названо її „столицею батьківщини світового пролетаріяту" з її „рідною мовою Леніна".

Після цього, очевидно, „визволення" „приєднання" та „возз'єднання" набрало швидких темпів і світових розмірів, СССР почав розсувати свої кордони, аж поки не сягнули вони берега Південно-китайського моря. І все, здавалось, гаразд, за „батька народного, за Сталіна рідного" це почало входити в моду, і творилося враження, що „рідна Москва з Мовою Леніна" буде дійсно ґльобальним поняттям, як це висловлено символом червоної п'ятикутної зірки на головній вежі Кремлю.

Але стався несподіваний конфуз. Після останньої війни уся ця мудра конструкція почала, висловлючись совєтською мовою, „давати тріщину". Започаткував її, як відомо, „вірний син юґославського народу, народний герой і маршал Йосип Броз-Тіто", Це була неприємність, але, з огляду на її чисто балканський і чисто льокальний характер, її пережито, і вона почала забуватися.

Та не захотів припинятися процес розтріскування. Навпаки. Він почав ширитися, аж поки не дійшло до того, що сам „вірний син братнього китайського народу, леґендарний герой" Мао Тсе-тунґ, пішов слідами Тіта. І навіть більше: почали ширитися вперті чутки, що Мао не вдовольняється, як Тіто, незалежним становищем, він не тільки не погоджується на спільну столицю, але й почав робити великі „нарушенія" на довгому, 10 000-кілометровому совєтсько - китайському кордоні, домагаючись, не більше не менше, як вирівняння якихось там старих, ще з царського часу, територіяльних заборгувань.

А це вже пахне нахабством. Мао Тсе-тунґ, соратник Сталіна, вірний учень Леніна, вихованець Москви — і такий, як сказав би Гоголь, пасаж. Він ганебно забув закони марксизму, політграмоту, він убрався у пір'я фашизму, від нього понесло зоологією, він вимагає зовсім так само, як свого часу вимагав Гітлер.

Ситуація починає бути нестерпною. І дуже повчальною. „Собіратєльніца русских і менше русских земель несподівано дістала конкурента. Недавно кореспондент журналу „Юнайтет Стейтс Нюз енд Ворлд Ріпорт" запитав відомого історика Арнольда Тойнбі: Як ви це бачите, чи не є це засадничо сваркою за кордони і території?" — „Так, — відповів історик, — засадничо, я думаю, китайці не люблять Росії тому, що із усіх тих сил, які в 19-му столітті розбирали китайські землі, найбільше забрала Росія".

Ситуація ясна і зрозуміла. І що тут поможе політграмота? Невпорядкована, зле загосподарована, утримувана силою війська і поліції гігантська імперія має справді всі підстави боятися своїх ласих і заздрісних сусідів, в тому числі Мао Тсе-тунґа. В даному випадку питання також в тому, що на кін виходить не сила Европи, не „Дранґ нах Остен", не кодекси законів Цезаря чи Наполеона, а автентична сила Азії, Чинґіз-Хана, сила маси, и тим самим сила чуття і пристрасти. Дуже близька силі самої Москви, а тому на цей раз це вже не буде, як казав Толстой, двобій лицарської шпаги і мужицької довбні, а тут іде довбня на довбню, маса на масу, двісті мільйонів на сімсот мільйонів. Плюс мільйони меґатонів атомових проєктилів. Перспектива гідна уваги.

Є багато виходів з положення. Знаючи ментальність тих майстрів, їх історію, їх політичну традицію, вони будуть шукати засобів обійти небезпеку задніми ходами. Виклясти й вигнати з „Комінтерну" Мао, домовитися з Лондоном, вдатися до Вашинґтону, ще раз приобіцяти „мирно співжити" і, розуміється, показово збroїтися... Зброїтися і ще раз зброїтися, щоб в остаточному не бути озброєним. Бож і сам Толстой зауважив одного разу, що чим більше росіян до чогось готовляться, тим менше вони готові. Головне — напоглягати на русифікацію, щоб „єдин язик", і закручувати поліційні шруби, щоб „ніяких крамол"... І довести колективізацію до таких успіхів, щоб, як казав недавно Мікоян, було вигідніше купувати пшеницю в Канаді не лише для Сибіру, але також і для України.

Але чи поможуть тут союзи із Заходом, для якого мариво Чинґіз-Хана багато дальше, ніж тінь Берлінського муру, чи поможе це щось тричі русифікованим „меншим братам", полякам, мадярам, німцям, всім „визволеним і ощасливленим" соціялізмом? Це питання дуже невиразне. І воно ніколи не буде виразним просто тому, що там за виразність ніхто не дбає. „Чем он темнєє, тєм он покорнєє", — казали за царя. Темнота, невиразність, облуда, трюкацтво — основні догми їх політики.

І дуже можливо, що й те далеке мариво на Сході — страшак не лише для Кремлю, можливо це мариво загрожує цілому світові, але ввесь той світ така неймовірна суміш протиріч, така ідеальна коньюнктура для нових авантюр, що Мао Тсе-тунґ не був би китайцем, коли б він не захотів того використати. А десять тисяч кілометрів кордону, за яким порожнеча і концентраційні табори — можуть змантити на спокусу навіть святого.

ПЕРЕДСОБОРНІ ДУМКИ

Вже 15-ий рік Владика Мстислав під зверхництвом і в тісній співпраці з Митрополитом Іоаном веде корабель Української Православної Церкви в ЗДА бурхливим життейським морем.

Не зважаючи на перешкоди збоку чужих елементів, а то й своїх, українських, які так легко піддаються ворожим впливам і дають себе використовувати, як знаряддя, в поборюванні зросту політичної єдности української еміґрації, а зокрема в поборюванні зросту УПЦ в ЗДА, наша Церква за тих 15 років значно зросла духово, чисельно і матеріяльно. Число парафій збільшилося в два з половиною рази, а число дійсних членів тих парафій — втроє. Саме ж число вірних збільшилося за цей час з 35 000 то 70 000.

Церква ступила на шлях нормального, фінансового життя. Має свій кошторис, що його розглядає рік-річно Митрополича Рада, фінансову ж діяльність систематично перевіряє Контрольна Комісія.

Коштом пожертв вірних Церква придбала Оселю св. Апостола Андрія в Бавнд Бруку. Оселя має 56 акрів землі, з відповідними приміщеннями для Консисторії та інших релігійно - культурних установ. На Оселі містяться тимчасова церква, що обслуговує вірних цієї околиці, церковний музей, бібліотека, друкарня; упорядковано український цвинтар, на якому вже спочиває багато наших визначних діячів.

У 1958-му році розпочато мільйонової вартости будову Церкви - Пам'ятника, яка іззовні вже закінчена, а в найближчому часі буде закінчена всередині. Довкола Церкви - Пам'ятника вирівняно площу й покрито дорогу асфальтом, засіяно травники та посаджено дерева.

Оселя в Бавнд Бруку перетворилася на один з головних осередків української еміґрації. Щороку тут відбуваються різні здвиги всеукраїнського значення, в яких беруть участь всі українці, незалежно від релігійних чи політичних переконань.

Консисторія провела велику видавничу роботу. Видано молитовники, Требник, Служебник. Збірник проповідей Архиєпис. Володимира, нотні партитури: Всенічну, Літургію, Великдень. Щомісячно видається журнал „Українське Православне Слово", щорічно виходить календар з літературною частиною. Видано „Історію Української Православної Церкви". Всього за той час вийшло понад 100 назв різних книжок.

Наша Митрополія увійшла в переговори з іншими Митрополіями. У висліді цього переведено на конференціях Митрополій молитовне поєднання всієї Української Православної Церкви в країнах вільного світу.

Все це зроблено при активній участі Владики Мстислава. Таким чином Архиєпископ Мстислав, як енерґійний адміністратор і талановитий організатор, своєю відданою працею, під зверхництвом нашого Митрополита, спричинився до розвитку нашої Церкви. Навіть свої вакації, які належаться кожній працюючій людині, використовує він не для себе, а для добра Української Православної Церкви і українського народу. В тій цілі він їздив до таких центрів християнства як Царгород і Рим.

Поїздка до Вселенського Патріярха здійснила мрії нашого Високопреосвященного Митрополита Василя Липківського і заходи Блаженнішого Митрополита Полікарпа.

Майже 300 років нога українського православного єпископа не переступала поріг Фенару — резиденції Царгородського Патріярха. Владика Мстислав не тільки переступив той поріг, але й з'явився там, як дорогий гість. Зустріч з Вселенським Патріярхом відбувалася з усіма почестями, які належаться канонічному православному єпископові. Мало того, Владика дістав від Царгородського Патріярха Святе Миро, що є символом приналежности нашої Церкви до Вселенського Православ'я.

Це — історичний крок нашого Владики Мстислава, за що ми повинні йому сердечно дякувати.

В Римі Владика Мстислав був присутній на засіданнях II Ватиканського Собору в характері обсерватора, бувши персонально запрошений Секретаріятом Собору, що свідчить про респект і пошану, які здобула собі УПЦ у вільному світі.

До речі, майже всі християнські віровизнання, як протестанти, євангелики та інші, і нехристиянські, навіть жиди, мали своїх обсерваторів на Соборі. Але ми не чули, щоб хтось із них виступав проти того. Тільки серед нашого громадянства і священства знайшлися такі, яким не сподобався крок Владики, що ним підвищив він авторитет нашої Церкви.

Крім того, Владика Мстислав особисто відвідав Митрополита Йосифа Сліпого, щоб виявити своє особисте співчуття і зрозуміння Його довголітнього страдництва у Христі і для Христа. Ця зустріч теж заслуговує на особливу увагу, бо Митрополитові Сліпому належиться пошана, як братові у Христі і достойному мужеві страдального українського народу. Всі ж бо ми діти однієї Матері України, і та чи друга церковна приналежність не повинна нас ані ділити, ані наставляти одних проти одних.

Під час подорожі Владики Мстислава трансльовано в Україну його інтервю з редактором „Голосу Америки", а через італійську радіовисильню двічі передавано на Рідні Землі його промову.

В Европі багато українських осередків із захопленням вітали Владику і на місцях схвалювали корисну працю, яку він провів під час своїх візит. На конференції ж духовенства УПЦ в ЗДА в днях 12 і 13-го червня 1962-го року, яку очолив Владика Митрополит Іоан, винесено ось таку постанову:

„Дня 14-го травня ц. р. звершилось 20 років від часу єпископської хіротонії нашого ВПреосвященного Архиєпископа Мстислава, яка відбулась на Рідних Землях, у золотоверхому Києві. Учасники конференції складають з цієї нагоди Дорогому Архипастиреві глибокий синівський поклін та щиросердечну подяку за всі його великі подвиги і жертвенні труди для розросту й добра Української Автокефальної Церкви, як на Рідних Землях, так і на американському континенті. Молимо Бога, щоб Він, Милосердний, примножив сили та подав здоров'я Достойному Ювілятові і зберіг його на многії і благії літа!"

Владика Митрополит Іоан у своїм привітанні Ювілятові, що надруковане в „Православному Слові" за місяць червень 1962 року, між іншим, висловлюється ось так:

„Ваше Високопреосвященство, Дорогий Собрате! Цим я маю нагоду і велику радість привітати Вас з 20-роковинами Вашої архиєрейської хіротонії. Важкий подвиг архипастирської праці Ви мужно, трудолюбно і вельми корисно несете вже двадцять років...

„В наших особливих умовах треба дійсно великої мужности, посвяти, щоб з великим зиском для добра Церкви пройти ту путь, часто болісну путь, яку Ви, Дорогий Собрате, пройшли. Церква наша, власне, Вам, Вашому досвідові, Вашій мудрості завдячує всіма її досягненнями. Це тому, що Ви з нами, тому власне наша Церква добилася об'єднання більшости українських православних громад. Це тому, що Ви з нами, Церква придбала свій теперішній Осередок, устаткувалася, скинула борги на нім, стала на здорову путь певного, дбайливо вирахуваного бюджетового життя. Це тому, що Ви з нами, побудовано зовні Церкву - Пам'ятник — „дитину ваших мрій", видано вже 4 томи капітальної праці проф. Власовського „Нарис Історії УПЦеркви" та устатковано національний цвинтар. Всього й не перелічиш. Все це Ви у нас створили і ми всі знаємо, в яких важких умовах, посеред якої злоби й наклепів Вам приходилося працювати.

„На довгі літа, Отче Владико! Зустрічайте Ваш 20-літній ювілей в певності: Церква цінить Вашу працю, вона знає її і дорожить Вами, як її чинним Провідником. Молитви і найкращі зичення Церкви і мої особисті завжди з Вами. Живіть нам довгі й довгі роки! В опіці Божій будьте сильні духом і тілом. Церква з радістю вітає в Вашій особі свого Архипастиря та великого Труженика і молить Бога за Вас".

Важко в цій короткій статті вмістити і показати всі ті, незміренно великі, заслуги Архиєпископа Мстислава для УПЦ і взагалі для українського народу. Ще важче схопити й розкрити ту глибоку любов і пошану до нашого Владики, яку ми всі носимо у своїх серцях.

Тому ми, Церковна Рада і парафіяни церкви св. Володимира в Джерзі Сіті — з огляду на плянований в днях 23, 24 і 25-го жовтня в Трентоні, Н. Дж., черговий Собор Української Православної Церкви в ЗДА, — звертаємося до Передсоборної Комісії з проханням поставити на Соборі ось такі внески:

— Про вищу церковну нагороду для Архиєпископа Мстислава;

— Про спеціяльну подяку йому за жертвенну працю для добра УПЦ і українського народу;

— Просити Владику Мстислава, щоб він і надалі провадив керівництво Консисторією УПЦ в ЗДА.

Церковна Рада парафії св. Володимира в Джерзі Сіті, Ню Джерзі.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(16)

Вадим Павловський

ШЕВЧЕНКО В ПАМ'ЯТНИКАХ

Виникає питання: три міжнародні конкурси дали майже півтори сотні проєктів. Невже ж між ними не було добрих? Безперечно, непогані проєкти були, але вони не були досконалі. Об'єднаний Комітет та жюрі конкурсу почували велику відповідальність перед українським народом за покладену на них справу. Пам'ятник повинен був бути великим твором мистецтва, твором великого майстра, гідним великого поета. Комітет не міг дозволити собі витрачати зібрані по копійках народні гроші на абиякий пам'ятник. Це було основною засадою Комітету й жюрі та причиною, чому жюрі відкидало всі проєкти. Між ними були деякі непогано задумані, але безпорадно зроблені. Більшість митців, що посилали свої роботи на конкурс, не були першорядні, а ці останні вже, очевидно, вичерпали свою творчу фантазію на попередніх конкурсах. За порадою Сергія Тимошенка, жюрі ухвалило рекомендувати Комітетові замовити проєкти на конкурс. 23 грудня 1912 р. Об'єднаний Комітет затвердив постанову жюрі і вибрав Комісію для розробки питання про новий, іменний конкурс. У Комісію ввійшли М. Біляшевський, Л. Жебуньов та С. Лаврентієв[20].

5. Іменний міжнародній конкурс

8-го березня 1913 року Об'єднаний Комітет розглядав питання про вибір жюрі і намічав мистців, яким замовити проєкти. До жюрі були обрані Фомин, Василь Кричевський, А. Бенуа, Сергій Тимошенко, Дьяков, Федір Лизогуб та Микола Біляшевський[21]. 20 травня 1913 року на черговому засіданні Комітету було поставлено питання про те, щоб замовити пам'ятник славнозвісному французькому скульпторові Роденові, якщо проєкти іменного конкурсу не задовольнять Комітет та жюрі[22]. Думали також запросити відомого російського скульптора П. Трубецкого.

На тому ж засіданні Комітет одноголосно постановив запросити ще до жюрі художника Архіпова, скульпторів Залемана та Беренштама, художника Святославського та кол. ректора Академії Мистецтв, скульптора Беклемішева[23].

Вже те, що Комітет рішив звернутись до найславніших тоді скульпторів, що в склад жюрі було запрошено найбільших тодішніх мистців та архітектів (Фомін, Бенуа, Беклемішев) — вказує, як поважно, з якою відповідальністю він ставився до будови пам'ятника Шевченкові в столиці України.

Не чекаючи конкурсу, 2 серпня 1913 р. Об'єднаний Комітет послав Роденові листа з замовленням проєкту пам'ятника[24]. Невідомо, яка була відповідь Родена. Комітет замовив конкурсні проєкти скульпторам Н. Андреєву (Москва), акад. Ф. Беренштаму, Леонідові Шервуду (СПБ), Миколі Гаврилкові (Львів) та директорові Англійської Мистецької Академії в Римі, Антоніо Шіортіно, який сам ще весною запропонував свої послуги[25]. Кожному з них мало бути заплачено по 1 тисячі карбованців. Жюрі мало розглядати проєкти 2 лютого 1914 р.

Беренштам згодом відмовився, і на місце його запросили скульптора С. Волнухіна з Москви. Крім того, ще декілька мистців прислали на конкурс свої проєкти без спеціяльного замовлення, між ними — Н. Кавалерідзе, Т. Палій-Пащенко, Іван Малиновський, чех Генріх Рах з Праги, архіт. Л. Тракал та І. Забек[26].

2 лютого 1914 р. жюрі в складі Миколи Біляшевського, Василя Кричевського, Ф. Лизогуба та Сергія Світославського розглянуло всі проєкти, але знову не ухвалило ні одного. Проте, воно відзначило проєкт Леоніда Шервуда, хоч вважало, що він потребує переробки, та проєкт Сергія Волнухіна. Світославський був також і проти проєкту Шервуда.

3-го лютого Об'єднаний Комітет, щоб покласти край такій перебірливості, вибрав зі свого боку банальний проєкт Антоніо Шіортіно. Відкинутий усіма членами жюрі напередодні, цей проєкт промовляв до пересічного смаку і за нього голосувало 14 з 16 членів[27].

Проти цього рішуче запротестували Микола Біляшевський і Василь Кричевський, схиляючись на користь проєкту Шервуда, з деякими змінами. Їх підтримали всі найвидатніші українські мистці. Проєкт Шервуда був, як на ті часи, не позбавлений ориґінальности, дещо революційний і, вживаючи сучасного виразу, „модерний". На степовій магилі сиділа постать Шевченка. Коло ніг його, на горельєфі, в динамічній групі людських фігур символічно були представлені герої та персонажі його творів. Позаду був горельєф зі сценою на сюжет з „Гайдамаків". Проєкт був задуманий гостро й цікаво з погляду композиції, хоч він погано рисувався в силуеті. Проєкт Шіортіно не відзначався гостротою задуму або новаторством. Він був консервативно-академічний, банальний, але технічно виконаний добре. Пропорції пам'ятника з сидячою постаттю поета були гармонійні і добре знайдені, силуетно пам'ятник був виразний.

Це підкупило Комітет, і він ухвалив проєкт Шіортіно, відкинувши рекомендацію щодо проєкту Шервуда. Недоліками проєкту Шіортіно були — шабльоновість композиції, поверховність задуму, а також — „малоросійсько-оперетковий" характер фігур, починаючи з постаті самого поета, що сидів, розкинувшись, у шапці набакир і вишиваній сорочці на скелі. Під ним, перед підніжжям стояли, цілуючись, жінка з дитиною і чоловік, коло них — кобзар, а за ними — тополі, верба й селянська хата, та ще якась постать.

Оця „опереткова малоросійщина" викликала ряд протестів. Дм. Антонович, Мих. Біляшевський[28], М. Паращук[29], Всев. Чаговець, та інші мистці й культурні діячі Києва, С. Васильківський, С. Тимошенко-Галицький, Мих. Уваров і Варенцин з Харкова[30] та з інших міст гостро виступили в українській та російській пресі проти проєкту Шіортіно. Група київських мистців — Ф. Балавенський, Мих. Бойчук, Мик. Бурачек, Ів. Генюк, Гр. Дядченко, Фотій Красицький, Василь Кричевський, Федір Кричевський, Г. Крушевський, Віталій Масляників та Петро Холодний — опублікували в газетах і в ряді журналів, як „Сяйво", „Дзвін", „Искусство въ Южной Россіи" та ін., протест проти самовільної постанови Об'єднаного Комітету.

Протест кінчається проханням: „Якщо вже доля такого монументу стояти на Україні — про одне просимо: замість напису „Шевченко" викарбувати „Шевченкові — Об'єднаний Комітет".

Об'єднаний Комітет визнавав деякі хиби проєкту Шіортіно, але вважав, що їх легко усунути переробкою.

[20] **Укр. Жизнь**, 1913, ч. I, ст. 108; ч. 4, ст. 85.

[21] **Укр. Жизнь**, 1913, ч. 3, ст. 77.

[22] **Укр. Жизнь**, 1913, ч. 6, ст. 93.

[23] Там само.

[24] Д. Іофанов, **Матеріяли про життя і творчість Т. Г. Шевченка**, К. 1957.

[25] **Укр. Жизнь**, 1913, ч. 7-8.

[26] Д. Іофанов. **Матеріяли** ..., ст. 215-216.

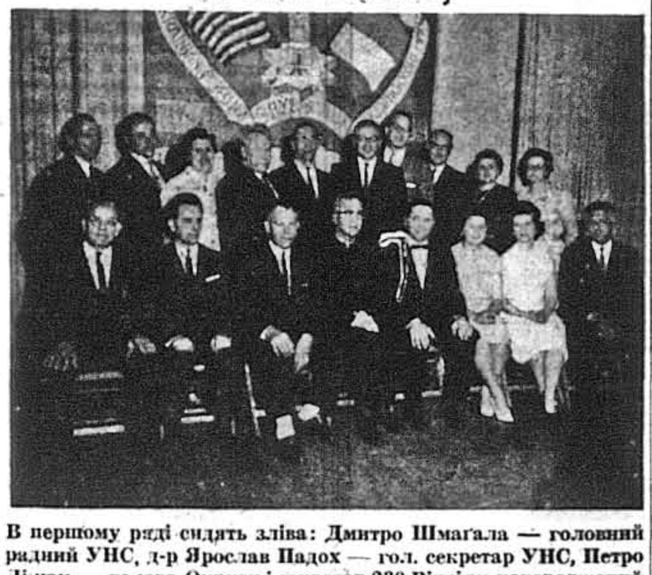
[27] А. Німенко. **Вітчизна**, 1961, ч. 5, ст. 170.

[28] Сяйво, 1914, ч. 2.

[29] Сяйво, 1914, ч. 4.

[30] Д. Іофанов: **Матеріяли** ..., ст. 220.

Українська Громада в Янгставні вшанувала 70-ліття УНСоюзу

В першому ряді сидять зліва: Дмитро Шмагала — головний радний УНС, д-р Ярослав Падох — гол. секретар УНС, Петро Ліщак — голова Округи і секретар 230 Відділу, нагороджений медалею о. Г. Грушки, о. Василь Олійсик — парох місцевої православної церкви, адвокат Михайло Юрчишин — голова місцевого УККА і тостмайстер, Олеся Добрянська — секретарка 274 Відділу, Анна Сорока — предсідниця 119 Відділу, Андрій Джула — головний радний УНС. Стоять в другому ряді: Степан Бурий — секретар 218 Відділу, Михайло Мартинишин — предсідник 230 Відділу, Ольга Мотрич, Володимир Гірняк — обласний організатор УНС, Василь Прокопик, суддя, Йосиф Калмацік, суддя Н. Франце, Г. Гетлов, Естелла Волошин — предсідниця 348 Відділу, Марія Макар — секретарка 348 Відділу.

Янгставн. — 31-го травня тут відбувся дуже вдалий Ювілейний Бенкет, на якому відзначено 70 років труду і незрівняних успіхів УНСоюзу. Бенкет відбувся заходами Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в залі місцевої католицької церкви. В програму свята ввійшли промови головного секретаря УНСоюзу Ярослава Падоха, мейора Янгставну, Б. А. Фласка, Степана Оленика, б. стейтового сенатора і головного касира словацького забезпеченевого товариства „Сокіл", який подібно, як УНСоюз, має свій осідок в стейті Ню Джерзі та місцевих українських парохів о. монс. Лева Адамяка та о. прот. Василя Олійника. З привітом виступили головні радні УНСоюзу Дмитро Шмаґала з Клівленду і Андрій Джула з Ембриджу. На мистецьку програму склалися танцювальні виступи ансамблю Богдана Мишія та співочі продукції трьох сестер Оксани, Орисі і Марусі Штинь.

Всі промовці підкреслювали великі заслуги УНСоюзу у його піонерській праці на американськім, українськім ґрунті. Мейор Ласк висловив найвище признання для української групи свойого міста, а Степан Оленик передав У. Н. Союзові з нагоди ювілею найщиріші привітання від своєї організації, яка гуртує понад 50,000 словаків та від її екзекутиви, яка має свій осідок в Пасейку. Д-р Я. Падох виголосив головну промову, в якій представив історичні заслуги УНСоюзу в зорганізуванні маси українських еміґрантів в Америці і Канаді в свідому національну громаду. Зміну назви цієї найстаршої української світської організації, яка зразу називалася руською, а врешті українською, порівняв з відомими універсалами, які визначували поступ дозрівання українського громадянства під час визвольних змагань після першої світової війни. Після двох історичних завдань: зорганізування української громади та її національного усвідомлення, У. Н. Союз успішно виконав третє завдання: познайомлення американського загалу з українцями, їх історією та змаганнями. Чимала бібліотека англомовних книжечок про Україну, видана заходами і коштами УНСоюзу, останньо завершена Енциклопедією Українознавства, допомогли ввести українську громаду в Америці, як рівнорядну поміж інші національні групи. Бенкет відкрив голова ювілейного комітету, а водночас Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, Петро Ліщак, який, привітавши приявних, попросив о. монс. Адамяка провести молитву. Бенкетом вміло проводив місцевий адвокат, голова Відділу УККА, Михайло Юрчишин. Бенкет відбувся у великій по береги заповненій залі і закінчився молитвою, проведеною о. прот. Олійником. Поміж видними гістьми бенкету, яких представлено приявним, знаходився також обласний організатор УНСоюзу Володимир Гірняк, який перебував в Огайському стейті на організаційній поїздці.

Редактори онтарійської етнічної преси відбули краєзнавчу подорож

Департамент Туристики та Інформації Онтарійського провінційного уряду влаштував для редакторів етнічних часописів, зорганізованих в Торонтській Асоціяції Етнічної Преси, краєзнавчу мандрівку по важливіших і цікавих з туристичного погляду місцевостях Східнього Онтаріо. Тура тривала від 19 до 25 травня.

Участь взяло 28 редакторів, які репрезентували 28 часописів в 13 мовах. Найбільшою групою редакторів була українська, в якій були: о. П. Хомин (Наша Мета), В. Левицький (Новий Шлях), д-р. Б. Стебельський (Гомін України), д-р Ст. Росоха (Вільне Слово), М. Королишин (Батьківщина), п-ні О. Маланчук (Ми і Світ), П. Волиняк (Нові Дні), О. Тарнавський (Юнак). Поїздка відбувалася автобусом, що його супроводив весь час крузер Онтарійської провінційної поліції і авто фільмового відділу Департаменту туристики з двома фільмовими операторами. З цілої тури буде зладжений документарний краєзнавчий фільм. Керував мандрівкою делеґований Департаментом Туристики урядовець Ел Вени.

З Торонта тура проходила через важливе з історичного погляду місто Кінстон, де редактори оглянули, побіч інших пам'яток і особливостей, старий форт Генрі, що став тепер своєрідним музейним експонатом, в якому затримано однострої і весь військовий побут з часів його збудування в 1830-их роках. Двогодинна прогулянка моторовим судном по ріці св. Лаврентія в околиці Ґананокве, де розкинулася одна з найкращих у світі водних панорам „Тисячі островів", була дальшим етапом тури, після чого туристи спинилися у місті Брроквілл. В дальшому туристи оглянули село-заповідник т. зв. „Аппер Кенада Вілледж", де у формі піонерського селища розташовано 45 оригінальних історичних будинків більше як столітньої давности разом з їх тогочасними устаткуванням і мешканцями, які ілюструють собою піонерський побут Горішньої Канади першої половини минулого сторіччя.

Відвідини нової потужної гідро-електричної станції на ріці св. Лаврентія в місті Корнвалл перенесли туристів назад в часи модерних технічних досягнень, після чого столиця Канади Оттава привітала їх заквітчаними у тульпани надбережжями і модерними будинками цього гарного, над одноіменною рікою положеного міста. Там редактори познайомилися з новими плянами розбудови канадійської столиці і з приготуваннями до святкування 100-річчя Канади в 1967 році.

Пансіон „Картузи", власність польської родини Жураковських в лісистій околиці над озером біля Беррі Бей був приємним місцем відпочинку четвертого дня тури і переніс туристів у затишну, далеку від міського гамору та поспіху атмосферу пансіонного підприємства, яке дає великі бизнесові можливості для підприємчивих осіб у кожній мальовничій закутині Канади. Горбуваті, мережані лісами і озерами красвиди цієї околиці були прологом до дальших відвідин найбільшого заповідника Онтарійської провінції „Альґонквін парку" з його дикою, незайманою красою лісових пустарів і водних плес.

Мідленд, місце перших християнських богослужень на Канадській землі і осідок місії перших канадських святих-мучеників за християнську віру, а далі реконструкція індіянського селища з часів перших білих поселень у Канаді були черговими зупинками в часі цієї цікавої краєзнавчої подорожі редакторів етнічної преси, яка закінчилася відвідинами водопадів Ніяґари, огляненням Шекспірівського театру у Стратфорді і міста Кіченер, що є одним з найбільших осередків старої німецької іміґрації.

В кожній місцевості зустрічали і вітали туристичну групу етнічних редакторів представники місцевого самоврядування, члени місцевої торговельно-промислової Палати і представники місцевої преси.

Краєзнавча тура етнічних редакторів була поважним успіхом у популяризації етнічних груп серед мешканців відвіданих місцевостей, де місцева преса віддавала багато місця цій події. Одночасно ця тура має на меті популяризацію туристики по атрактивній східній частині Онтарійської провінції, до чого повинна причинитися також етнічна преса Канади.

Українська хроніка

● **Прем'єр Канади Лестер Пірсон призначив канадійку українського роду, Марію Беттен,** з роду Фодчук, суддею дистриктового суду в Саскачевані. Це перша жінка, призначена на такий пост у цій провінції. Пані Марія Беттен закінчила Саскачеванський університет, була ліберальним послом; має тепер 42 роки.

● **Адвоката Юліяна Стечишина,** автора підручника української мови для канадійців, запросив Саскачеванський університет викладати і цього літа українську мову на спеціяльних шеститижневих курсах. Такі ж курси працюватимуть і при Манітобському університеті.

ЗАКЛИК
ДО ВСЬОГО ЧЛЕНСТВА „ЗАРЕВА"

Стоїмо напередодні найбільшого і до цього часу нечуваного у своїх розмірах здвигу, що його в дні 27-го червня 1964 р. переживатиме українська еміґрація — відкриття і посвячення пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні.

У цій своєрідній „прощі" та маніфестації, яка повинна задемонструвати нашу якнайбільшу силу і якнайкращу зорганізованість, братимуть активну участь найширші кола нашого суспільства. У цей врочистий день будуть заступлені всі прошарки нашої еміґрації. При різнородних світоглядових розходженнях українська еміґрація стане в цей момент одним нерозривним монолітом! У Вашингтоні не забракне ні науковців, ні культурних, політичних, ні суспільно - громадських діячів. З різних частин світу, з далеких провінцій Канади та різних стейтів ЗДА прибуде стара і нова еміґрація та ті, які вже роджені поза межами нашої Батьківщини. Не зважаючи на ті, чи інші політичні погляди, без різниці на віроісповідання — до Вашингтону прибудуть усі!

А в першу черґу прибудуть масово молодечі, студентські і академічні товариства. Тому під час цього торжественного акту не повинно забракнути і нашої активної участи. „ЗАРЕВО" не може і не повинно стояти осторонь! Ми не сміємо, ставши збоку, приглядатись і бути тільки пасивними учасниками, коли все, — буде йти в організованих лавах в поході.

У зв'язку із цим закликаємо все наше членство численно прибути до Вашингтону. Усі наші члени і прихильники — без різниці на вік і стан — повинні йти в поході, як окрема група „ЗАРЕВА".

За Центральний Провід
Павло Дорожинський,
голова
Анна Процик, секретар.

П. С. Збірка учасників в суботу 27-го червня 1964 р. о год. 10-ій рано на площі Вашингтона.

КОМУНІКАТ
СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ХОРІВ АМЕРИКИ
в справі участи у відслоненні Пам'ятника Т. Шевченка в дні 27-го червня ц. р.

Союз Українських Хорів Америки подає до відома, що у поході, у відспіванні Гимнів і „Заповіту" біля Пам'ятника, та в обох концертах візьмуть участь слідуючі хори, члени СУХА, а то:

Хор „Дніпро" Клівленд, диригент Євген Садовський.

Хор „Думка", Ню Йорк, диригент Іван Задорожний.

Хор „Кобзар", Філядельфія, дир. д-р Антін Рудницький.

Хор „Славута", Шикаґо, дир. д-р Ярослав Кокорудз.

Хор „Союзу Українок Америки", Відділ 22, Шикаґо, дир. Юрій Яримович.

Хор „Сурма", Шикаґо, дир. проф. Іван Трухлий.

Хор „Трембіта", Нюарк, дир. Всеволод Будний.

Хори в азбучному порядку, попереджені „Капелею Бандуристів ім. Тараса Шевченка", з Дітройту з диригентом Іваном Задорожним, включаться у похід при вулицях „N" і 23-ій і відспівають біля Пам'ятника, в супроводі бандур, американський і український Гимни і „Заповіт". Диригуватиме д-р Антін Рудницький, мистецький керівник СУХА.

Проситься усіх учасників разом з хорами відспівати Гимни і „Заповіт" і в цей спосіб надати нашому найбільшому національному Святові величности і поваги.

Згідно з програмою виступлять поодинокі хори, в супроводі фортепіяна і симфонічної оркестри враз із „Театром Шевченкового Слова" під мист. керівництвом Олімпії Добровольської і артистом Василем Шустом, рецитація англійською мовою, — в концертах о год 5-ій і 8:30 веч. в залі Constitution Hall при 18and C Streets N. W. запрошуємо наше Громадянство завітати на ці концерти і своєю участю віддати шану Поетові.

Концерти розпічнемо точно в назначених годинах, тому просимо вже заздалегідь закупити квитки вступу, щоб не чекати в черзі і стратити початок концерту.

Управа Союзу Українських Хорів Америки

До Українського Жіноцтва
У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ СВЯТОМ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У ВАШИНГТОНІ

Наближається день великого національного Свята. Союз Українок Америки, як і інші українські організації й установи, бере організовану участь у цьому Святі й творитиме в поході окрему групу.

Запрошуємо все українське жіноцтво Америки і інших континентів, яке прийде до Вашингтону на врочисті Вікриття взяти участь у спільному поході, щоб у радісній зустрічі і всією українською жіночою збірнотою поклонитися генієві українського народу.

Закликаємо всіх членок прибути, щоб віддати честь нашому Пророкові і показати нашу організаційну зрілість і солідарність.

Наша збірка на площі під пам'ятником Вашинґтона, під написом СУА (Washington Monument; On the Mall, Constitution Avenue at 15th St.).

Для членок СУА побажаний стрій: чорна безрукавка (шіфт) і вишивана, або біла блюзка.

Головна Управа
Союзу Українок Америки

Українська хроніка

● **„Вісті Комбатанта" ч. 2, за 1964 вийшли з друку в Ню Йорку,** за редакцією І. Кедрина-Рудницького та Ю. Тиса-Крохмалюка. У числі на 64 ст. — матеріяли з нагоди 150-ліття народження Т. Шевченка, статті на воєнні теми, документи про смерть ген. Ватутіна, багатий відділ мемуарів, хроніка; інформації та військові новини. Багато місця присвячено 50-річчю постання Українських Січових Стрільців і питанню консолідації укр. комбатантів.

● **Д-р Роман Олійник** вмістив статтю в місячнику американської армії „Мілітарі Ревю" з червня 1964 р. під заголовком „Товариш Енко — бойовий вершник Росії". Це — перша стаття українця в журналі американського Генерального Штабу. Автор пише про деяких „енків" у совєтській армії, які щиро служать Москві, але, одночасно, розповідає про тих, які були в УПА і боролись проти окупації України. У статті розглядається СССР, як моск. імперію.

ВІСТІ З КПШ

З ДАЛЕКОЇ МІННЕСОТИ ПРИБУДУТЬ У ВАШИНГТОН 200 ОСІБ

Українці в Міннесоті — це одна з дуже віддалених наших груп від Вашингтону. Організаційний референт місцевого КПШ, п. М. Дербуш, повідомляє, що та громада перевиконала вже квоту збірки на пам'ятник Т. Шевченкові. Місцевий КПШ видав опеціяльну Шевченківську відзнаку в національних кольорах; хто їхатиме до Вашингтону, той одержить ще й блакитну стрічку з написом золотом „Міннесота" (ціна відзнаки 50 ц.). Збірним пунктом для всієї групи буде у Вашингтоні готель „Пляза": ріг 1-ої вулиці та „Д" вулиці, Норт Іст.

ДО 60 ОРГАНІЗАЦІЙ І 3000 НИЗОВИХ КЛІТИН У СИСТЕМІ УККА

Як довідуємося від керівних кіл Українського Конґресового Комітету Америки, його членами є 60 українських національних організацій та до 3,000 низових клітин цих організацій. Вважаємо за потрібне, а навіть необхідне, щоб усі вони делеґували по 1—2 своїх репрезентантів на заключний Ювілейний Бенкет у „Арморі", 27-го червня у Вашингтоні. Там представники українського політичного і культурного життя подякують американському урядові й народові за звернення уваги на проблему поневолених націй, в тому числі нашої України, і за дозвіл на встановлення пам'ятника Співцеві свободи і національної незалежности Тарасові Шевченкові — у столиці ЗДА. Там також будуть виголошені головні промови американськими достойниками. Як відомо, Ювілейний Бенкет закінчиться концертом Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, що так добре відповідає духові Свята з нагоди 150-ліття народження Кобзаря України.

Пресбюро Краєвого КПШ востаннє пригадує всьому громадянству Америки й Канади про необхідність негайно, до 21-го червня слати до Централі КПШ у Ню Йорку замовлення на квитки — на участь в Бенкеті з нагоди історичної події у Вашингтоні.

● **Рада Безпеки Об'єднаних Націй** прийняла окрему резолюцію з закликом до уряду Південно - африканського Союзу, щоб той уряд не виконав засудів смерти, проголошених судом проти осіб, що в боротьбі проти біло - расової політики режиму прем'єра Верверда переводили терористичні акти. Південно - африканський Союз до цього часу не реаґував на всі постанови і заклики Об'єднаних Націй.

38-ий ВІДДІЛ ОДВУ В ГЕМСТЕДІ, Н.Й.
ділиться з Друзями сумною вісткою
про смерть свого Члена

сл.п. Юрія КОПИСТЯНСЬКОГО

що відійшов у Вічність ненадійно
12-го червня 1964 року.

Довголітнього в'язня польських тюрем і Берези Картузької, б. учасника українських Визвольних Змагань, знаного кооператора та заслуженого організатора Ярославської землі.

ПОХОРОНИ в ПОНЕДІЛОК 15-го червня 1964 р. о год. 10-ій рано з церкви Пресвятої Родини у West-Islip (Babylon) на католицький цвинтар.

УПРАВА ОДВУ в ГЕМСТЕДІ, Н.Й.

Членам ОбВУА та всім кол. Воякам подаємо сумну вістку, що дня 11-го червня 1964 року увечорі, помер нагло від удару серця в своєму помешканні у Вест Айслїп, Н. Й., на 63-му році життя

св. п.
Юрій-Віктор Копистянський

народжений 1902 року
в Дальовій, пов. Сянік, Зах. Україна, б. учасник Визвольної Боротьби України в лавах Українського Війська, активний член Відділу ОбВУА Ню Йорк, визначний громадський діяч в Краю та на еміґрації.

Похорон відбувся в понеділок, 15-го червня ц. р. з дому жалоби до української греко-кат. Церкви, а відтіль на місцевий цвинтар.

Осиротілій Родині Покійного Побратима Зброї, передаємо вислови сердечного співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Відділу ОбВУА, Ню Йорк

Ділимось сумною вісткою
з Родиною, Приятелями та Знайомими,
що мій Найдорожчий
БАТЬКО

бл. п. МИКОЛА МЕЛЯНИК

помер у Філядельфії 13-го червня 1964 року,
по короткій та тяжкій недузі на 76-му році життя,
прийнявши Найсвятіші Тайни.

ПАНАХИДА відбудеться у вівторок 16-го червня ц. р. о год. 8-ій веч, в похоронному заведенні п. Коцюбинського.

ПОХОРОН — в середу, 17-го червня 1964 р. о год. 9-ій рано з того ж похоронного заведення до церкви Царя Христа на Найставні, а звідтам на цвинтар на Факс Чейс.

Прибита горем —
донька ЯРОСЛАВА ЦІХАНСЬКА
і Родина

21 червня ц. р., у день Св. Тройці
припадає перше півріччя від дня смерти

св. пам'яті
інж. Олекси СІМ'ЯНЦЕВА

В СУБОТУ, 20-го ЧЕРВНЯ рано
він буде пом'янутий за Св. ЛІТУРГІЄЮ в церкві у Бавид-Бруці, Н. Дж. О годині ж 5:30 по полудні
буде відправлена

ПАНАХИДА

за спокій Душі над Його могилою там же, у Бавид-Бруці.
Сповіщає про це Друзів і Знайомих
засмучена родина СІМ'ЯНЦЕВИХ

Бійка на грищі перервала змагання „Тризуба" з Грецько-Амер. СК

Філядельфія, 14-го червня. — Футбольні змагання „Тризуба" з Грецько-Американським СК з Ню Йорку були перервані на 30-ій хвилині першої півгри при стані 1:0 для „Тризуба". Одинокі ворота для „Тризуба" здобув Ферейра. Вже на 25-ій хвилині гри грецькі змагуни спорили зі суддею, коли їхній стріл на ворота „Тризуба" відбився від поперечки в поле, а вони переконували суддю, що він мав признати ворота. П'ять хвилин пізніше, коли суддя подиктував маловажний вільний удар, один грецький змагун почав бити суддю. Суддя оборонявся і тоді другі грецькі змагуни побігли помагати свому товаришеві чинно „провчати", суддю. Для охорони судді ввійшли на грище впорядчики „Тризуба", в тому й керівник дружини Роман Пазуняк, якого грецькі змагуни перевернули, а один з них ударом футболівки зламав йому два ребра. Від греків попало навіть і їхньому тренерові С. Глісовичеві. По цій авантюрі побитий суддя відмовився продовжувати перервані змагання.

Ці змагання були передчасно проголошені, як одна із двох рішальних зустрічей за першість Атлянтійського Побережжя. Виявилося, що Ланка Верифікації НАФСоюзу не вирішила була ще питання, хто є чемпіоном „Великої Десятки", який має грати за першість Атлянтійського Побережжя. Минулої п'ятниці Ланка Верифікації радила над вислідом незакінчених останніх змагань Грецько-Ам. СК з Б. В. „Готче", але досі не проголосила свого рішення. Ця рішальна зустріч греків була перервана на 80-ій хвилині при стані 2:1 для греків, коли суддя зарядив карний удар до Б. В. „Готче". Німецька дружина у своєму протесті подавала, що вона покинула грище не внаслідок рішення судді але через брутальну гру греків і небезпечну поведінку їх симпатиків, які обкидували камінням німецьких змагунів. Футбольні власті мали і раніші клопоти з цим клюбом. Перед двома місяцями НАФСоюз вирішив суспендувати Грецько-Ам. СК за авантюру на змаганнях з італійською дружиною „Джуліяна". Опісля цю кару замінено на грошеву, що її мали греки заплатити крім коштів лікування важко побитого італійського змагуна.

14 щоденників на 24 сторінках хвалять президента Джансона

Вашинґтон. — В неділю 14-го червня у 14-ох щоденниках, що появляються в найбільших містах ЗДА, появилися 24-сторінкові ілюстровані додатки під заголовком „Пан Президент — уряд і людина". На цьому додатку зазначено, що це „оголошення". З поінформованих джерел гадають, що ці оголошення коштували разом більше як $360 000. Ці додатки є в дійсності початком писаної виборчої кампанії за перевибір президента Джансона восени цього року, хоч видавець зазначив, що це не „політичний документ". Заплатив кошти цього надзвичайного додатку так зв. „Клюб Президента", який має 2 000 членів, між ними є коло 200 республіканців, що підтримують Джансона. Цей додаток присвячений є урядові президента ЗДА і „36-ом мужам, які в історії цієї країни носили цей титул". Але в дійсності весь додаток складається з фотографій, які відносяться до життя президента Джансона. Додаток цей вийшов у таких щоденниках: Ню Йорк Таймс, Філядельфія Інквайрер Шикаґо Сан-Тайм, Питсбурґ Пресс, Дітройт Нюз, Шикаґо Амерікен та інші.

Кубинський віце-прем'єр вимагає від батьків видавати „контрреволюціонерів"

Гавана, 14 червня. — Віцепрем'єр і міністер оборони Куби Рауль Кастро, виступаючи на зборах Асоціяції Молодих Комуністів, продовжував свою кампанію проти „контрреволюціонерів". Він виразно натякав, що батьки повинні видавати „зрадників", і тільки так вони можуть очікувати полегшення кари для членів своєї родини — борців проти режиму. Рауль Кастро, рідний брат Фіделя Кастро, оголосив також, що уряд вивчає можливість проведення воєнної служби для студіюючої молоді під час навчання, щоб не відривати студентів від науки або її не переривати. Ще 22 травня кубинський червоний віце-прем'єр сказав, що коли заанґажовані американською розвідкою особи виявлять самі себе, то для них буде легша кара.

СССР погодився на збільшення членів Ради Безпеки ОН з 11 до 15

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз несподівано погодився на давно пропоновану й прийняту в минулому році Генеральною Асамблеєю реформу Ради Безпеки Об'єднаних Націй із побільшенням її членів з 11 до 15 та Соціяльно - Економічної Ради, із побільшенням її членів з 18 до 27. Збільшення членства тих двох найважливіших і найвпливовіших комісій Об'єднаних Націй домагалися передусім азійські й африканські нові членські держави в Об'єднаних Націях. СССР відмовляв свою згоду принципово, узалежнюючи її від прийняття до Об'єднаних Націй Комуністичного Китаю. Надалі більшість в Раді Безпеки ОН становитимуть не 7 голосів, а 9. ЗДА і Британія, та подекуди й Франція, не дуже захоплені тією зміною, яка буде реалізована за найближчої сесії Генеральної Асамблеї осінню цього року, бо таким чином малі азійсько-африканські країни знову осягнуть більше впливів і голосу при вирішуванні всіх міжнародних справ.

Секретар оборони зарядив нові студії над протиракетною зброєю

Вашинґтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара зарядив докладні студії над проти - ракетними ракетами „Ніке Х" і при кінці цього року він має вирішити, чи продукувати масово цю протиракетну зброю. В засаді вже впродовж найближчих трьох місяців мала б вирішитися доля цієї протиракетної зброї. Коли б вирішили продукувати цю протиракетну зброю в такій кількості, щоб ціла країна могла оборонитися, то це коштувало б $15 більйонів. До того треба б ще коло $4 більйони видати на протирадіяційні схованища. Студії виявили, що більше врятувалося б життя в цій країні, коли б були сховища без протиракетної зброї, ніж при цій зброї, але без сховищ. Продукцію протиракетної зброї відкладають вже 5 років тому, що не є певне, чи високі кошти цієї зброї дадуть певне забезпечення проти ворожих ракет. Друга причина: досі ще в дійсності немає такої ракети, яка давала б певність, що вона дійсно нищитиме ворожі далекосяжні ракети, а третя причина є в тому, що існує деяка надія на те, що може прийти до порозуміння з СССР в справі роззброєння.

ТАРЗАН, ч. 5252. Тарзан діє!

З криком спротиву Тарзан скочив вперед і позбавив здобичі здивовану пантеру!

Обидва вороги обнялися в безжалісній боротьбі...

Бронзова рука стиснула шию пантери і блиснув ніж, щоб вбити!